

TOTI SOLER: UN MÚSIC
PER QUI SAP ESCOLTAR

«Aquí triomfen els pitjors»

DOMÈNEC UMBERT

Toti Soler, vint-i-tres anys d'ofici musical. Cantant, arranjador, company de gira de grans i de mitjans i creador d'una música personal i suggestiva, comenta les seues col·laboracions, fàcils o tempestuoses, amb altres músics, les seues recerques i les penes actuals de la cançó.

Toni Torregrossa

Toti Soler, per als amics i públic en general. Músic, guitarrista i cantant. 38 anys. Nou discs, una banda sonora i molts treballs inèdits avalen el seu currículum de 23 anys d'ofici musical.

Hi ha, també, les innombrables col·laboracions amb altres cantants i músics. Ni ell mateix deu recordar amb

quanta gent ha penat: Jordi Sabatés, Pi de la Serra, Pau Riba, Maria del mar Bonet, Xavier Batllés, el gran Leo Ferré, sobretot l'Ovidi Montllor... I això només entre els més coneguts.

—...*I després d'acompanyar i fer arranjaments a tanta gent, ¿no tens la sensació d'haver fet de negre de tothom?*

—Mira, et podria dir que en general he fet el que m'ha agradat. Inclús quan he acompanyat gent que musical-

ment no m'aportava gaire, ho he fet perquè en un moment donat també m'ha fet gràcia fer una cosa senzilla. I és que va haver-hi una època en què el Jordi Sabatés i jo ens dedicàvem a fer de músics d'estudi; treballàvem principalment per a Edigsa. Aleshores, quan apareixia un cantant, li gravaven un disquet i un elapè i ens encarregaven els arranjaments a nosaltres. Com que teníem un grupet petit, els sortia més econòmic que no pas agafar una

orquestra i nosaltres ho passavem bé a l'estudi.

—*Parla'm de la teua experiència amb Pau Riba; perquè tu has deixat el teu tiny personal en els seus discs.*

—...No sé si era per l'any 70 o 71 quan es va conèixer un disc molt maco del Riba que es deia *Diòptria*. En aquell moment, vam decidir posar «Om» al grupet amb què fèiem els arranjaments.

—*Va produir un gran impacte aquell disc en el món de la cançó.*

—Home, ara el sents i et sembla la cosa més normal del món, però en aquell moment va impactar molt perquè no estàvem acostumats aquí a aquest tipus de coses. Nosaltres teníem idea de fer un altre tipus de música que no fos el roc rudimentari, antic, dels Beatles, sinó d'anar a buscar alguna cosa més complexa...

—*¿I amb el Diòptria II què va passar?*

—Vam començar a gravar-lo, i a mitja gravació —jo encara tinc els *playbacks* de mig disc— el pau Riba de sobte va canviar d'opinió i va decidir que no el volia fer amb nosaltres. Ens va deixar penjats. Això va provocar que el Jordi Sabatés s'enfadés moltíssim, i va dir que mai més no acompanyaria Pau Riba; i ha complert la paraula.

—*I Riba va fer-se el disc a la seua manera.*

—Sí, però la seua manera consistia a agafar una sèrie d'amiguets, com el Sisa i altres, que ell podia dominar. Perquè, clar, a nosaltres no ens podia controlar prou. Nosaltres érem músics i ell no, aleshores si el Pau vol fer música i ell no és músic, doncs ha de confiar amb uns músics... i aquí va haver-hi un tall en la relació. Encara que poc temps després es va repetir l'experiència. Vam anar a Formentera el meu germà i jo quan ell vivia allà enmig del camp i plantava melons i tot allò, una vida molt maca, ¿no?, perquè viure allà era realment fantàstic. Aleshores ell havia fet una sèrie de cançons molt bé sobre la seua vida allà, sobre les coses que se li acudien d'aquell món. El vam acompanyar en un disc que es diu *Jo, la donya i el gripau*, i va passar el mateix, ens va voler controlar excessivament; ell vol que facis una cosa determinada, i jo necessito que em deixin llibertat. Per exemple, l'Ovidi Montllor no em diu el que he de fer.

—*¿I és certa la bona relació de treball i d'amistat que semblés tenir amb l'Ovidi?*

—Em sembla que són 18 anys de

col·laboració quasi contínua. M'agrada treballar amb l'Ovidi. Ell m'ensenya una cançó, jo l'agafo i, si vull canviar-ne acords o fer arranjaments, l'Ovidi està pagat de la vida. I després, quan fa poesia, doncs allà simplement parlem del clima que hem d'agafar; em llegeix el poema, m'explica quin és el «feeling», i en això em baso per compondre. Li faig els temes que a mi em sembla. A més, són temes que he ici servir com a meus, els he interpretats amb els meus grups... En definitiva, l'Ovidi m'ha inspirat, m'ha estimulat a compondre molt, i això val tot l'or del món. És com si diguéssim la meua musa particular. I, a més, m'enriqueix perquè em dona a conèixer la poesia catalana. Des del primer moment que ens vam conèixer ens vam caure molt bé. Veus, l'Ovidi seria la contrapart del Pau Riba, amb qui he treballat molt, però mai no he tingut un enteniment tan profund. I això que, amb el Pau, en una altra sèrie d'aspectes com la generació, l'estètica del moment que vam viure, estic més a prop.

—*¿Aleshores tu t'adscrius al Grup de Folk més que als Setze Jutges?*

—No. He acompanyat a tots. Si pertanyo a algun grup, és al dels músics, que és el grup menys gruc que hi ha aquí, perquè els músics sí que cadascú campa per la seva... Només hi va haver un intent quan es va fer allò del Zeleste, i es parlava de l'ona mediterrània, la música laietana, i això estava molt bé, perquè aglutinava, donava una certa força d'unió a un grup de músics com la podien tenir els setze jutges o el Grup de Folk, però entre els músics això ara no existeix. Campen per on poden o per on saben.

Si Zeleste no s'hagués enfonsat com a casa de discos, si Edigsa hagués donat més ajuda, si l'R.C.A. s'hagués arriscat una mica més... S'hauria pogut crear un segell musical amb molta personalitat a Barcelona. Hauríem pogut donar una rèplica a Sevilla, on tenen el flamenc.

—*Tu has anat sempre a la teua, en la roba fins i tot. Has eixit a l'escenari sempre ben dandi, com l'altre dia en un programa de televisió d'homenatge a Labordeta, on pegares el colp.*

—Ah sí, ha, ha... perquè anava amb l'americana grisa i corbata, una corbata de festa, d'aquestes superelegants. Clar, i Labordeta, l'Ovidi, l'Imanol, anaven tots de negre. Això sí, a mi sempre m'ha agradat anar ben vestit; en l'època més hippie jo anava amb l'americana.

—*¿I què feies l'any 75 fotografiat*

amb camisa flamenca i barret de cordobès en aquell disc doble de l'Orquestra Mirasol? ¿No eren ganes de donar la nota?

—Ha, ha... no, jo no. No, mira, jo sempre he portat barrets.

—¿De cordobès?

—No, diferents barrets. En vaig portar molt de temps fins que un gitano se'm va quedar l'últim; ho vaig consi-

«L'Ovidi seria com la contrapart del Pau Riba».

derar un senyal i vaig abandonar el barret. Ara, això de la foto no és que jo pensés: ara muntaré el número i em vestiré de pubilla, com feia el Pau Riba per donar la nota. Jo l'única nota que vull donar és amb la guitarra, i arribar a la gent que sap escoltar.

—¿Què hi ha de les teues influències andaluses?

—Sí. Vaig estar a Morón de la Frontera amb un guitarrista que es deia —perquè va morir— Diego el del castor, que era un home mític; li han fet un monument a la plaça del poble. A mi em va impressionar no solament la música, sinó l'estètica, el seu món, la seua manera de ser. El flamenc és una música d'un enginy extraordinari en el terreny del ritme. Ells tenen un coneixement del ritme que, en general, els europeus —diguem-ne— o els països no tenim, com el poden tenir els negres, o a l'Índia, que per a mi és el màxim refinament del ritme. Clar, a través del flamenc vaig descobrir l'Índia, els àrabs, vaig descobrir la música on el ritme per si mateix té una personalitat. Aleshores dius: la música clàssica està

plena d'harmonies increïbles i en canvi, rítmicament, fixa-t'hi, quina pobresa. En el flamenc vaig veure una font d'informació tan al·lucinant que no em va importar vendre la guitarra elèctrica, deixar el meu apartament i anar-me'n a Morón de la Frontera.

—¿De tota aquesta influència naix el teu disc *Desdesig*?

—Bé, el *Desdesig* és la primera exposició d'aquesta idea. És on faig l'ex-

musical, fan que els músics hagen d'anar amb la canya de pescar...

¿... *Amb la canya de pescar*?

—Vull dir que es van creuant de temps i compàs, i clar, això per al músic és un suplici. Aquests cantants, com que no tenen un sentit musical, no s'adonen que el músic ho està passant molt malament, i, si se n'adonen, tant els fot.

—¿I dius que són cantants de fama?

—Clar, són les patums. Evidentment, el que ha fet Raimon té un gran valor. Considero que en el seu moment el Raimon era molt important, però en aquest moment, artísticament, no; jo no el sento. En general, les patums de la cançó catalana, musicalment, són molt fluixos. Ja ho sabem. No estic descobrint res, ho sabem tots perfectament. El que passa és que sembla que no es pugui dir.

—¿Què et va semblar el programa dels 25 anys de *Cançó a la TV3*?

—Que això no era la realitat de la cançó catalana. És una cosa descarada el suport que reben alguns artistes, comparat amb el nul cas que se'n fa d'altres. Estic totalment decebut d'aquest programa i del que està passant en la cançó.

—¿Qui et desil·lusiona més, el públic, els artistes o les institucions polítiques?

—Home, d'una part, és cert que els mateixos artistes som els responsables de donar una qualitat, o no. Però, de l'altra, hi ha l'ajuda que necessitem tots per continuar. Perquè si no, escolta, en aquest país els únics artistes que tenen un nom i estan triomfant, per a mi, són els pitjors. Jo no puc entendre quin criteri més dolent que té el públic d'aquí... ¿com és possible? No em puc creure que en la meua pròpia terra la gent tingui tan mal gust. Em quedo fli-pat. No ho entenc... hi ha molts nostàlgics, pel que sembla. Per a mi, si els van bé les coses a alguns senyors, doncs perfecte. Ara, el que considero injust és que les institucions ajudin només aquests quan, una altra gent, cantants, músics, els tenen arraconats i ho podrien necessitar molt més.

—S'ha de fer molta mala llet amb aquest ofici teu, ¿no?

—Sí, una mica. S'hi veuen moltes injustícies. I jo, particularment, sóc dels pocs músics de la meua generació que poden fer allò que els agrada. Em puc sentir bastant afortunat; ara tinc un nou grup, prompte aniré a col·laborar en un disc a Suïssa, ara vaig a Alemanya, a Holanda; l'any que ve aniré al Japó; ara mateix preparo coses amb l'Ovidi... □

periment. Hi agafo només la gràcia del ritme del flamenc, de la música àrab —perquè no sóc un flamenc com tampoc no sóc un *jazzman*— i les idees que tinc de l'harmonia, el que he rebut del clàssic, del *jazz*.

—Una pregunta obligada: ¿com veus l'estat de la cançó catalana ara?

—... Mira, de vegades em decep tant el públic de Barcelona. Vaig a alguns concerts... i la gent ho aplaudeix tot, qualsevol cosa i coses molt dolentes de vegades. D'altra part, no hi ha una crítica autèntica. Hi ha periodistes, que se suposa que tenen un prestigi, que fan comentaris sobre artistes d'una baixíssima qualitat i els deixen bé. D'un altre costat, la crítica té un poder abusiu sobre l'opinió del públic. I pensa, ¿qui s'atreveix a parlar malament contra tal o tal crític? Perquè, si ho fas tu sol, ja està, et poses tota aquella gent en contra, i has begut oli. Parlo en general, eh, hi ha gent que ho fa bé.

—Tornem als artistes.

—Sí, mira, hi ha alguns cantants de molta fama que no tenen una noció